

ויזרע יצחק

ב"ש	ח"פ	ת"א	י"ב	בניסה ציאה ר"ת	יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	פרשת "בהר-בחקתי" הפטרה: "ה' עזי ומעוזי" כד' אייר תש"ע
18:54	18:56	19:05	18:48			
20:04	20:06	20:06	20:07			
20:38	20:40	20:39	20:42			

הגיגים מפרשת השבוע

"וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר" (ויקרא כה' א)

מדוע מוזכר "הר סיני" במצוה זו? מבאר ה"אור החיים" הקדוש שהכתוב אומר בהמשך: "כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם", ולמדנו בגמרא (עבודה זרה כ) שאסור לתת לגוי מתנת חנם, מדין "לא תחונם", וידוע שלפני מעמד "הר סיני" היה לישראל דין של גוי ורק לאחר קבלת התורה, "בהר סיני", קיבלו מעמד של "ישראל" וכבר יכולים הם לקבל מתנת חנם, לכן מקדים הכתוב ואומר "בהר סיני" כדי להצדיק את מה שאומר בהמשך "אשר אני נותן לכם".

"ושבתה הארץ שבת לה" (ויקרא כה' ב)

אומר ה"כלי יקר" שטעם מצות השמיטה היא להשריש בישראל את מדת האמונה והבטחון בה, היות שחשש הקב"ה פן בבואם אל הארץ יתעסקו בעבודות האדמה הטבעיות, וכאשר יצליחו בעבודתם ויקטפו את יכולם ישכחו את ה' ויסורו בטחונם ממנו עד שיחשבו שכל יכולם הוא בזכות כחם ועוצם ידם אשר עשה להם את החיל הזה, ויחשבו שהארץ שלהם היא והם הבעלים עליה. לכן גזר ה' להוציאם מן המסלול הטבעי של עבודת האדמה, וידוע שדרך שאר האומות לעבד את האדמה במשך שנתיים ולזרוע אותה ובשנה השלישית נותנים לאדמה לנוח כדי שלא להכחיש אותה, ואילו הקב"ה אמר "שש שנים תזרע שדך" ומידי שנה בשנה אני מבטיחך שהאדמה לא תוכחש אלא תוסיף תת כוחה, ויתרה מכך, נס בתוך נס, שאחר שזרע את האדמה במשך שש שנים רצופות, אזי בשנה השישית לא התבואה לשלש השנים". ועל ידי כל המופתים הללו אשר יראו ידע ישראל "כי לי כל הארץ" ועל ידי זה יהיו עיניהם נשואות אל ה' כמו שראינו בעת ירידת המן מידי יום כדי שיהיו עיניהם נשואות אל ה' תמיד ויבטחו בו.

"ושבת הארץ שבת לה" (ויקרא כה' ב)

בשמיטה נאמר "שבת לה" ואילו ביובל נאמר "יובל היא תהיה לכם" (ויקרא כה' י). מסביר ה"משך חכמה" שהשמיטה קדושתה קבועה כמו השבת ואיננה תלויה בהכרזת הבית דין ולכן נאמר בה "שבת לה", ואילו קדושת היובל תלויה בעם ישראל ובהכרזת בית הדין לאחר שמונים שבע שמיטות ובשנה החמישים תוקעים בשופר ביום הכפורים.

"וקראתם דרור בארץ לכל יושביה יובל היא תהיה לכם" (ויקרא כה' י)

"שנה זו נבדלת משאר השנים בנקיבת שם לבדה, ומה שמה יובל שמה על שם תקיעת שופר" (רש"י)

הרמב"ן סובר שהסיבה לזה שהשנה נקראת "יובל" על שם הדרור, כי לא הזכיר הכתוב את השם "יובל" רק לאחר שאמר "וקראתם דרור בארץ לכל יושביה", שכוונתו שיהיו כולם בני חורין לדרור בכל מקום שירצו, ואמר הכתוב "יובל היא", שבה יובל כל איש אל אחוזתו ואל משפחתו, כפי שאמר הנביא "יובל ליה רגליה מרחוק לגור" (ישעיה כג' ז), וישנם פסוקים רבים שמשמשים בלשון הזה בענינים שונים, "יובל שי לה' צבאות" (ישעיה יח' ז), ועוד אמר "ועל יובל ישלח שרשיו" (ירמיה יד' ח).

"ואם תלכו עמי קרי" (ויקרא כו' כא)

התורה מצפה מהאדם שגם לאחר שהוא מצליח בעסקיו ובעניניו, שיתבונן בעצמו וישית אל לבו ויבין שהצלחה איננה בזכותו ובזכות מעשיו הטובים אלא היא חסד מאת ה', וכמו שכתוב: "לא בצדקתך וביושר לבבך" (דברים ט'), ואם, חלילה, יבואו עליו צרות ומקרים רעים, שיבין ויודה עלי פשעו לה', ויחשוב שאין זה אלא מצד חטאו, ולא שיתלה אותם במקרה, כי אם יתלה זה במקרה הנה הקב"ה יוסיף לו מאותו מקרה, וזה שאמר "ואם באלה לא תנסרו לי והלכתם עמי קרי והלכתי אף אני עמכם בקרי", וכן אמר עוד "ואם בזאת לא תשמעו לי והלכתם עמי בקרי והלכתי עמכם בחמת קרי".

לעילוי נשמת מרים בת פלורה ז"ל נלב"ע ג' טבת תש"ע

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'ה ז"ל
נלב"ע י"א ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג
ת.נ.צ.ב.ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה

"וידבר ה' אל משה בהר סיני" (ויקרא כה א)

"מה ענין שמיטה אצל הר סיני" (רש"י)

אפשר לומר, שהנה כתבו המפרשים שאחד הטעמים למצות השמיטה הוא כדי שיוכלו עובדי האדמה להתפנות מעבודתם ולעסוק באותה שנה בתורה, והנה מצינו בגמרא ש"אמר להם רבא לרבנן במטותא מינייכו ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחזו קמאי כי היכי דלא תטרדו במזונייכו כולא שתא" (ברכות לה:), (אמר רבא לתלמידיו, בבקשה מכם אל תבואו אלי ללמוד, לא בימי ניסן, שהיא עונת הקציר, ולא בימי תשרי, בעונת דריכת הגת ובית הבד, כדי שלא תהיו טרודים בפרנסה במשך השנה). לפי החשבון הזה, שבמשך חדשיים בשנה הם חסרו מלימודם, יוצא שבמשך שש שנים חסרו י"ב חודש, לכן באה השנה השביעית, שנת השמיטה, כדי שבמשך השנה הזו ישלימו את אותם י"ב חודשים שהחסירו. וזוהי התשובה לשאלת רש"י "ענין שמיטה", דהיינו טעם השמיטה, "אצל הר סיני" להשלים מה שחסרו בלימוד התורה שניתנה בסיני.

(נחל קדומים להחיד"א)

"וכי יבורך אוזיך ומטה ידו והזאקת בו" (ויקרא כה לה)

התורה פונה אל האדם בלשון יחיד, "והחזקת בו". משום שבדרך כלל, כאשר יש צורך לעזור למישהו כל אחד דוחה אותו ושולח אותו לחבירו, בטענה שהשני קרוב יותר או עשיר יותר. לכן מדברת התורה בלשון יחיד, כלומר, עליך מוטלת החובה להחזיק את העני ולא תוכל לפטור את עצמך בטענות שונות.

(ה"אלשיך" הקדוש)

"ונסתם ואין רודף אתכם" (ויקרא כו י)

יש להבין מה טיבה של הקללה "ואין רודף אתכם"? ברם, הרי אמר הכתוב "והאלקים יבקש את נרדף" (קהלת ג) וחכמינו אמרו על כך, "אפילו שצדיק רודף רשע", יש לו לנרדף לצפות לישועה קרובה ומהירה מצד היותו "נרדף". וזהו אפוא הקללה. "ואין רודף", שלא תהיה לכם אפילו הזכות הזו של להיות "נרדף".

(הגר"א)

הגיגים מפרקי אבות - פרק ה' (מאוצרינו הישן)

"וליתן שכר טוב לצדיקים שבקיימים את העולם" (א)

קבלה בידינו, שאל אדם את רבי וולף מסטריקוב, שבכל דור ישנם ל"ו צדיקים, שבזכותם קיים העולם. ואם אחד מהם נפטר לעולמו, בא במקומו צדיק אחר. אם כן, היכן היה הצדיק הזה יום אחד קודם לכן? הרי אין אדם נעשה צדיק בן לילה, ואם הוא היה צדיק גם אתמול, הרי גם אתמול כבר היה צדיק, ואם כן נמצא ממילא שהיו יותר מל"ו צדיקים? השיב לו רבי וולף: לצערנו, הצדיקים גם הם דומים לבני דורם. כשם שכל דור גרוע מקודמו, כך גם הצדיקים פוחתים והולכים בצדקותם. וברגע שהצדיק מן הדור הקודם נפטר מן העולם הזה, תופס את מקומו כצדיק תמים, ל"ו-ניק כזה, שביום אתמול עדיין היה רחוק מאוד מלהיות צדיק.

"זוכם... שואל כענין ומשיב כהלכה" (י)

רבי חיים מבריסק היה בעודו ילד דומה לרוב הילדים החריפים העילויים, שובב גדול. פעם אחת פנה אליו הדיין הזקן, שהיה יושב אצל ר' יושע בר בחדר הבית דין, והטיפ לו מוסר: חיימ'קה חיימ'קה, הנה רואה אתה, אבא שלך, שיהיה בריא ויארץ ימים, היה יושב יומם ולילה ולומד ונעשה גדול בישראל, גאון הדור, ואילו אתה, כל היום כולו אתה משתובב ואינך לומד ומה תהיה לכשתגדל? דיין, משיב לו חיימ'קה מניה וביה...

"איזו היא מוזלוקת שיהיה לשם שמים, או מוזלוקת הכל ושמיא. ושיאיזה לשם שמים, או מוזלוקת קורוז ועדתו" (כ)

ההבדל בין שני סוגי המחלוקת האלה הוא שבמחלוקת בין בית שמאי ובית הלל מספרים לנו מדי פעם בפעם חז"ל: "נימנו וגמרו". כלומר ספרו את הקולות שבהצבעה, והמיעוט היה נכנע לפסק של הרבים. כנגד זה ב"מחלוקת קורוז ועדתו" התייצבו מאתים וחמישים איש כנגד רוב של שישים ריבוא יהודים.

"מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע" (כב)

שתי תמיהות ישנן כאן, ראשית, וכי מי אינו מבין, שהבדל גדול צריך להיות קיים בין תלמידיו של אברהם אבינו ובין תלמידיו של בלעם הרשע? שנית, מה תשובה היא זו לשאלה שנשאלה: "תלמידיו של אברהם אבינו אוכלים בעולם הזה?" ועל כך אמר הרבי רבי בונם: הפשט הוא, כי את ההבדל בין תלמידיו של אברהם אבינו ובין, להבדיל, תלמידיו של בלעם אפשר להכיר לא רק במעשיהם, אלא אפילו באכילתם.

לרפואת כל חולי עם ישראל ובכללם:

הרה"ג מרדכי צמח אליהו בר מזל טוב שליט"א משה טויטו בר אסתר הי"ו

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו יום שישי 14:00 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב